

Avem în vedere implementarea unui serviciu de plăți instant

Interviu cu Sabin Carantină, Director General TRANSFOND

În opinia dumneavoastră, care sunt implicațiile lansării recente în România a serviciului de procesare a instrumentelor de debit direct în format SEPA (Single Euro Payment Area) pentru plăți în lei?

Lansarea Debitului Direct în format SEPA în România pentru plăți în lei aduce o serie de îmbunătățiri asupra modului în care se desfășura, până la momentul actual, inițierea unei tranzacții de debitare directă, în special datorită simplificării procesului de emitere și depunere a mandatului aferent. SEPA Direct Debit în monedă națională a fost lansat alături de un serviciu adițional, de administrare a mandatelor – Registrul Unic al Mandatelor, o bază de date centralizată care gestionează toate mandatele de debitare directă în lei. Avantajul principal pentru consumator, plătitor prin Debit Direct în format SEPA, este dat de faptul că acesta semnează și transmite mandatul o singură dată (fie la banca sa, fie la furnizorul de servicii). Mandatul este însoțit de transmiterea automată a informațiilor cuprinse către celelalte părți implicate. Ne exprimăm încrederea că asigurarea unei modalități ușoare de plată a facturilor de utilități și a altor servicii pentru care se poate folosi Debitul Direct inter-bancar, indiferent de banca unde avem contul, va impulsiona utilizarea acestui instrument de plată și în România.

Este pregătită România pentru migrarea la standardele SEPA pentru plăți în euro efectuate de către țările non-euro (atât intern, cât și transfrontalier, în cadrul UE)?

Termenul de migrare la standarde SEPA pentru plățile efectuate de către țările non-

euro a rămas neschimbat – octombrie 2016, acesta fiind stabilit prin Regulamentul 260/2012 al Comisiei Europene și având drept cerință principală posibilitatea ca băncile din zona non-euro să poată fi adresate ca destinatari ai plăților în euro efectuate de băncile din Eurozonă. TRANSFOND a stabilit deja, ca infrastructură centrală pentru plățile de retail non-card, o legătură de interoperabilitate cu zona euro încă din 2013, de la lansarea Componentei EURO a Casei de Compensare Automate SENT, astfel că, pe acest segment de plăți, băncile participante la SENT – Componenta EURO îndeplinesc criteriile. Alte bănci utilizează conexiuni prin centralele lor aflate în țări din zona euro sau alte aranjamente de plăți. Sperăm ca soluția TRANSFOND să atragă din ce în ce mai multe bănci, SENT – Componenta EURO fiind un serviciu competitiv în acest sens. Plățile de retail efectuate cu cardul beneficiază de interoperabilitate prin sistemele proprii schemelor internaționale de carduri.

Când anume va avea loc conexiunea României cu Cooperativa Europeană de Clearing – punct central de procesare a plăților transfrontaliere în euro pe teritoriul UE – și care vor fi urmările unui atare proces pentru țara noastră?

În ceea ce privește interoperabilitatea sistemului SENT cu mai multe alte case de compensare europene, în prezent, TRANSFOND este activ implicat în procesul de creare a unei infrastructuri pan-europene – European Clearing Cooperative, care va asigura interoperabilitatea centralizată pentru plăți în

euro transfrontaliere între membrii asociației EACHA (European Automated Clearing House Association). Operaționalizarea sistemului deținut de European Clearing Cooperative este planificată pentru luna octombrie 2016, iar TRANSFOND va realiza conexiunea cu acest sistem odată cu intrarea în producție a acestuia. Participarea TRANSFOND la European Clearing Cooperative va asigura, pentru piața bancară din România, accesul la un serviciu eficient de interoperabilitate, cu o capacitate crescută de adresabilitate pentru plățile în euro transfrontaliere. De asemenea, prin operaționalizarea sistemului oferit de European Clearing Cooperative se creează premisele pentru extinderea cadrului de interoperabilitate și pentru alte servicii cu valențe de extindere pan-europeană: plăți instant, facturi electronice, mandate electronice de debit direct etc. În a doua etapă de dezvoltare a European Clearing Cooperative, obiectivul îl constituie interconectarea sistemelor de compensare European Clearing Cooperative și EBA STEP2, astfel încât TRANSFOND să poată oferi participanților săi un grad de „reachability” de 100%. Odată cu extinderea interoperabilității și prin această soluție, avem convingerea că tot mai multe bănci vor adera la sistemul de procesare a plăților în euro.

Câți participanți utilizează în prezent, în România, formatul SEPA pentru plățile în lei și, respectiv, în euro?

Până în prezent, 32 de participanți utilizează formatul SEPA pentru plățile în lei și 9 dintre aceștia și pentru plățile SEPA în euro.



„Pentru a putea exista o comparabilitate deplină cu volumele de plăți procesate de alte case de compensare din țările euro și non-euro, este nevoie de un avans în ceea ce privește nivelul de educație financiară din România, precum și creșterea gradului de bancarizare, corelate în mod direct cu adâncirea pieței plăților interbancare din România.“

Ce ne puteți spune despre evoluția plăților interbancare non-card din țara noastră în 2015 (comparativ cu 2014) și în primul trimestru din 2016? Cum a evoluat în ultimul an sistemul de procesare a plăților interbancare de mică valoare – SENT și care sunt așteptările pentru 2016 vizavi de acesta?

În România, în 2015, plățile electronice interbancare au înregistrat o creștere continuă, câștigând teren în mod constant în bătălia cu cash-ul, rămânând însă un spațiu larg până la atingerea potențialului pieței, dacă raportăm numărul de plăți la numărul de locuitori. Conform statisticilor publicate de Banca Centrală Europeană pentru anul 2014, în România, media tranzacțiilor electronice (cu ordin de plată și debit direct) per capita este de aproximativ zece ori mai mică decât media din Uniunea Europeană (circa 11 operațiuni, față de media Uniunii de circa 105) și de aproximativ cinci ori mai mică decât media țărilor Uniunii din Europa Centrală și de Est – aproximativ 60 de operațiuni.

În anul 2015, operațiunile procesate de către TRANSFOND, prin intermediul sistemului SENT, au evoluat, față de perioada similară a anului 2014, astfel: volumul ordinelor de plată de mică valoare în lei a crescut cu 13,14%, iar valoarea acestora cu 11,69%; volumul instrumentelor de plată de debit s-a diminuat cu 4,33%, iar valoarea acestora a crescut cu 0,08%; volumul operațiunilor cu debite directe a crescut cu 5,29%, iar valoarea acestora cu 14,71%. Creșterea pe ansamblu în sistemul SENT – Componenta LEI a volumului de operațiuni cu 11,92% și a valorii acestora cu 9,54% în 2015, comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, se explică prin ușoara îmbunătățire a stării economiei și prin intrarea în vigoare a unor noi reglementări privind plățile cu numerar. Ordinele de plată procesate în cadrul sistemului SENT – Componenta EURO au înregistrat în cursul anului 2015 o creștere a volumului cu 66,39% și a valorii cu 94,45%, față de 2014, însă volumul și valoarea plăților efectuate de participanții SENT se mențin încă la un nivel relativ redus, ponderea covârșitoare în totalul operațiunilor în euro fiind reprezentată de încasările transfrontaliere (76,84% din punct de vedere al volumului și 85,43% din punct de vedere al valorii acestora).

În opinia dumneavoastră, cum se prezintă la ora actuală Casa de Compensare Automată – SENT?

SENT – Casa de Compensare Automată, administrată și operată în totalitate de către TRANSFOND, a fost, încă de la operaționalizarea sa (în mai 2005), actualizată în permanență din punct de vedere tehnologic și funcțional, aceasta fiind menținută astfel la parametri competitivi.

Pentru a putea exista o comparabilitate deplină cu volumele de plăți procesate de alte case de compensare din țările euro și non-euro, este nevoie însă de un avans în ceea ce privește nivelul de educație financiară din România, precum și creșterea gradului de bancarizare, corelate în mod direct cu adâncirea pieței plăților interbancare din România.

Au fost făcuți în România primii pași pentru dezvoltarea unui sistem de plăți instant, de realizare a operațiunilor fără numerar în timp real?

Așa cum este cunoscut, plățile instant de retail au devenit ținta de dezvoltare pentru multe infrastructuri de tip casă de compensare din

NUMĂR OPERAȚIUNI DE PLĂȚĂ DE MICĂ VALOARE ÎN ROMÂNIA

Tip instrucțiune	2007		2008		2009		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (trim I)
	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT RON	0	55.426.674	0	50.772.859	0	48.476.363	50.319.255	51.343.229	53.147.788	56.797.596	63.600.716	71.955.107	17.972.667
DEBIT DIRECT	0	7.721	0	28.915	0	90.608	132.838	230.890	302.502	315.783	331.475	349.018	86.321
CEC	4.106.180	0	3.303.211	362.510	46.370	2.390.760	2.057.506	1.862.775	1.666.581	1.460.719	1.312.530	1.212.818	247.869
CAMBIE	271	0	129	2	0	7.945	10.511	9.832	6.264	1.124	859	693	112
BILET LA ORDIN	4.821.969	0	5.110.065	530.358	192.830	4.473.936	4.163.065	3.967.417	3.714.478	3.434.810	3.290.203	3.190.891	677.039
Total	8.928.420	55.434.395	8.413.405	51.694.644	239.200	55.439.612	56.683.175	57.414.143	58.837.613	62.010.032	68.551.678	76.708.527	18.984.008

Sursa: TRANSFOND

VALOARE OPERAȚIUNI DE PLĂȚĂ DE MICĂ VALOARE ÎN ROMÂNIA (MIL. LEI)

Tip instrucțiune	2007		2008		2009		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (trim I)
	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT RON	0,00	167.098,04	0,00	197.378,51	0,00	175.032,42	175.690,20	188.310,63	196.792,27	205.776,73	223.487,61	249.603,09	59.796,69
DEBIT DIRECT	0,00	222,94	0,00	1.086,47	0,00	1.209,90	1.418,65	2.096,80	2.672,53	2.289,05	2.684,51	3.079,35	759,53
CEC	30.355,17	0,00	31.091,84	3.505,51	542,29	22.200,14	20.812,47	20.876,04	21.174,06	17.809,16	16.214,31	14.831,39	2.858,64
CAMBIE	45,05	0,00	2,76	0.002825	0,00	4,79	8,45	11,09	14,54	11,80	9,55	5,95	0,35
BILET LA ORDIN	29.657,76	0,00	39.363,65	4.146,61	1.596,13	34.601,93	33.398,74	36.741,13	38.533,42	36.839,68	35.932,10	37.362,78	7.649,34
Total	60.057,98	167.320,98	70.458,25	206.117,10	2.138,42	233.049,18	231.328,50	248.035,69	259.186,82	262.726,43	278.523,87	304.882,57	71.064,54

Sursa: TRANSFOND

NUMĂR OPERAȚIUNI ÎN EURO PROCESATE PRIN SISTEMUL SENT

Tip instrucțiune	2013	2014	2015	2016 (trim. I)
	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT EURO	353	15.895	26.446	8.732

Sursa: TRANSFOND

VALOARE OPERAȚIUNI ÎN EURO PROCESATE PRIN SISTEMUL SENT (EURO)

Tip instrucțiune	2013	2014	2015	2016 (trim. I)
	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT EURO	731.079,08	44.509.381,42	86.547.087,18	21.669.600,05

Sursa: TRANSFOND

lume, întrucât, din perspectiva beneficiarilor și furnizorilor de servicii de plăți, acesta este standardul așteptat pentru inițierea și execuția unei plăți de mică valoare, având în vedere avansul tehnologic înregistrat, proliferarea dispozitivelor mobile de comunicații și transfer de date, ceea ce permite circulația instantanee a informației de orice tip. TRANSFOND, ca furnizor de servicii de plăți interbancare atât în lei, cât și în euro, membru al EACHA, a avut și are în vedere implementarea unui serviciu de plăți instant pentru comunitatea bancară

românească. Până în prezent, TRANSFOND, împreună cu un grup de lucru compus din reprezentanți ai băncilor comerciale, a finalizat documentul de cerințe funcționale privind implementarea în cadrul sistemului SENT a produsului „plată instant”. Urmează organizarea de consultări cu băncile în vederea captării eventualelor schimbări în ceea ce privește fluxurile de procesare a plăților instant interbancare în lei și a discutării aspectelor legate de dezvoltarea produsului de plăți instant în moneda euro și

stabilirea, împreună cu Asociația Română a Băncilor (în calitate sa de administrator de schemă SEPA pentru plăți în lei), a demersurilor cu privire la crearea unei Scheme de plăți Instant SEPA Credit Transfer pentru plățile în lei, pe baza proiectului de Schemă SCTInst elaborat de EPC. Trecerea la procesarea instantanee ar reprezenta, pentru TRANSFOND și pentru băncile din România, creșterea disponibilității serviciului (24/7) și a nivelului de performanță, sporirea vitezei decontărilor și circulației bănești, a numărului de plăți prin atragerea de volume dinspre plățile cash, chiar și dinspre cele cu cardul, datorită oferirii, către clienții consumatori de servicii de plăți, a aceluiași avantaj (inițierea și execuția plății în timp real). În același timp, ar fi răspunsul sistemului bancar la concurența prestatorilor de servicii de plăți nonbancari, care vor fi din ce în ce mai activi pe piața de plăți de retail, inclusiv prin servicii de plăți cvasi-instantanee. Și, nu în ultimul rând, am asista la o colectare mai eficientă a creanțelor la bugetul de stat.

A consemnat Coralia Popescu